

Turvallinen lääkehoito – Opas lääkehoitosuunnitelman laatimiseen

Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma Pohjanmaan
hyvinvointialueella

Jenni Isotalo, lääkitysturvallisuuskoordinaattori, 22.2.2024
Päivitetty 28.1.2026

Österbottens välfärdssområde
Pohjanmaan hyvinvointialue

Sisältö

- Miksi alueellinen suunnitelma
- Lääkehoitosuunnitelman sisältö
- Lääkehoitokoulutukset

ÖVPHn Opas turvalliseen
lääkehoitoon

Varhaiskasvatuksen alueellinen
lääkehoitosuunnitelma

Kuntatasoinen lääkehoitosuunnitelma

Varhaiskasvatusyksikkö tasoinen
lääkehoitosuunnitelmat

Lapsen henkilökohtainen
lääkehoitosuunnitelma

Sosiaali- ja
terveysministeriö

Pitkäaikaissairaiden lasten
lääkehoidon turvallinen
toteuttaminen lasten
päivähoidossa

Työryhmä

Lotta Saha, varhaiskasvatuksen palvelusuunnittelija, Vaasa
Marika Rajala, varhaiskasvatuksen johtaja, Laihia
Christin Häggblom, varhaiskasvatuksen johtaja, Närpiö
Towa Silander, palvelupäällikkö, Vaasa
Maria Arvila, osastonhoitaja, lastenneuvola, Vaasa
Arja Lassila, ylilääkäri, lastentaudit
Katarina Palo, osastonhoitaja, lastenneuvola Pietarsaari
Annika Eklund, osastonhoitaja, lastenneuvola, Mustasaari
Britt-Marie Hedstrom, pedagoginen suunnittelija Mustasaari
Leena Nähls, osastonhoitaja, lastenpoliklinikka Vaasa
Ida Åsvik, Daghemsföreståndare, Pedersöre
Ann-Sofie Grönhage, Pedersöre
Hanna Åbacka-Suomalainen, Pedagoginen suunnittelija Pietarsaari
Anette Mäenpää, palveluohjaaja, Larsmo
Hanna Smeds, vt. varhaiskasvatus päällikkö,
Kristiinankaupunki
Simone Envall, varhaiskasvatuspäällikkö, Vörå
Catharina Gullfors, Chef för småbarnspedagogiken /
Varhaiskasvatuspäällikkö Malax
Karen West, päiväkodin johtaja, Kaskinen
Jessica Häger, Pedagoginen ohjaaja, Uusikaarlepyy

Tillsättande av arbetsgrupp för säker läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogiken - Työryhmän asettaminen turvallinen lääkehoito varhaiskasvatuksessa

Ärende	Tillsättande av arbetsgrupp
Allmän beskrivning och syftet	Främjande av säker läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogiken samt uppdatering och underhåll av den regionala läkemedelsplanen. Kontakt mellan småbarnspedagogiken och välfärdsområdet. Varhaiskasvatuksen turvallisen lääkehoidon edistäminen ja alueellisen lääkehoitosuunnitelman päivittäminen ja ylläpito. Yhteydenpito varhaiskasvatuksen ja hyvinvointialueen välillä.
Organisationsenhet	Österbottens välfärdsområde – Pohjanmaan hyvinvointialue
Namn på gruppens som tillsätts	Säker läkemedelsbehandling inom småbarnspedagogiken – Turvallinen lääkehoito varhaiskasvatuksessa.
Mandatperiod	1.6.2025 – 31.5.2029
Ordförande	Jenni Isotalo, koordinerande för läkemedelssäkerhet/lääkitysturvallisuuskoordinaattori
Sekreterare	Jenny Granö
Medlemmar	Lotta Saha, varhaiskasvatuksen palvelusuunnittelija, Vaasa Marika Rajala, varhaiskasvatuksen johtaja, Laihia Christin Häggblom, varhaiskasvatuksen johtaja, Närpiö Towa Silander, palvelupäällikkö, Vaasa Maria Arvila, osastonhoitaja, lastenneuvola, Vaasa Arja Lassila, ylilääkäri, lastentaudit Katarina Palo, osastonhoitaja, lastenneuvola Pietarsaari Annika Eklund, osastonhoitaja, lastenneuvola, Mustasaari Britt-Marie Hedström, pedagoginen suunnittelija, Mustasaari Leena Nähls, osastonhoitaja, lastenpoliklinikka, Vaasa Ida Åsvik, daghemsföreståndare, Pedersöre Ann-Sofie Grönhage, Pedersöre Hanna Åbacka-Suomalainen, pedagoginen suunnittelija, Pietarsaari Anette Mäenpää, palveluohjaaja, Luoto Hanna Smeds, vt. varhaiskasvatus päällikkö, Kristiinankaupunki Simone Envall, varhaiskasvatuksen päällikkö, Vöyri Catharina Gullfors, chef för småbarnspedagogiken, Malax Karen West, päiväkodin johtaja, Kaskinen Jessica Häger, pedagoginen ohjaaja, Uusikaarlepyy

Lääkehoitosuunnitelma

- Rakennettu siten, että yksikkökohtaisen suunnitelman laatiminen olisi mahdollisimman helppoa.
- Dokumentti ohjaa täyttämään sinisellä olevat tekstikohdat, yksiköiden omilla tiedoilla
- Ohjaustekstit on tarkoitus poistaa valmiista suunnitelmasta
- Ajatuksena että toimii osana perehdytystä
- Tarkastus/päivitys vuosittain

Työyksikön nimi

Työyksikön yhteystiedot

Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä

Palvelun tuottaja/ kunta	<i>Kirjoita tekstiä napsauttamalla tätä</i>
Työyksikön <u>esihenkilö</u>	<i>Nimi, nimike</i>
Laatijat	<i>Nimi, nimike Nimi, nimike Nimi, nimike Nimi, nimike</i>
Paikkamäärä	<i>Paikkamäärä</i>
Henkilöstömäärä	<i>Henkilöstömäärä</i>
Lääkehoitoon koulutetun henkilöstön määrä	<i>Henkilöstömäärä</i>
Toiminta-aika	<i>Aukioloajat</i>
Toimintayksikön erityispiirteet	<i>Esim. vuorohoito</i>
Yksikön valmiudet toteuttaa lääkehoitoa	<i>Esim. vain luonnollista tietä</i>
Hyväksymisajankohta	<i><u>Laatimis-</u> tai päivityspäivämäärä</i>
Versionumero	Versionumero <u>esim</u> 1.0, kun kyseessä isompi päivitys, kuten toiminnan muutos, 1.1, jos pieni esim. tekninen päivitys (vaihdetaan esim. vastuuhenkilön nimi)
Hyväksyjä (kts. Turvallinen lääkehoito, kappale 2)	<i>Nimi, nimike</i> Varhaiskasvatuksen osalta vastuu on jaettu alueittain. Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman hyväksymisestä vastaa alueellinen vastuulääkäri

Varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma

- Varhaiskasvatuksen johto vastaa siitä, että jokaisessa lääkehoitoa toteuttavassa työyksikössä on lääkehoitosuunnitelma
- Keskeistä tunnistaa
 - millaista lääkehoitoa yksikössä toteutetaan
 - mitä riskejä siihen liittyy
 - kuinka tämä huomioidaan henkilökunnan resursoinnissa ja osaamisessa.
- Lääkehoitosuunnitelman tulee olla ajan tasalla ja riittävän yksityiskohtainen, jotta lääkehoitoa voidaan toteuttaa turvallisesti jokaisessa työvuorossa
- Lääkehoitosuunnitelman hyväksyy alueellinen vastuulääkäri

Lääkehoitosuunnitelmien ja lupien hyväksymisvastuut

- Jokainen lääkehoitoa toteuttava ammattilainen tarvitsee luvan lääkehoidon toteutamiseen, poikkeuksena varhaiskasvatuksessa ns. ensiapulääkkeet
- Luvan myöntää alueellinen vastuulääkäri:
 - Vaasa: Pasi Kokkonen
 - Pietarsaari: Johanna Gripenberg
 - Kristiinankaupunki, Kaskinen: Karolina Lönnberg
 - Laihia: Juha Nukarinen
 - Vöyri: Tom Lövdahl
 - Mustasaari: Clas-Göran Smeds
 - Närpiö: Anna-Maria Sandberg
 - Maalahti, Korsnäs: Lars-Erik Malm
 - Luoto, Pedersöre: Johanna Gripenberg
 - Uusikaarlepyy: Mikael Lönnbäck
- Lupaan kuuluu hyvinvointialueen tuottama web-kurssi (työnalla)

Perehdytyksen työväline

- Jokaisen työntekijän, joka osallistuu lääkehoitoon, tulee perehtyä lääkehoitosuunnitelmaan työhön tullessaan
→ lukukuittaus
- Esihenkilön velvollisuutena on perehdyttää henkilökunnalle mahdolliset muutokset

Varhaiskasvatuksessa aloittaa tai on lapsi, jolla on lääkehoito, joka vaatii toteuttamista varhaiskasvatus päivän aikana.

Lääkehoidon vastuista sovitaan yhdessä huoltajien kanssa ja lapselle laaditaan lääkehoitosuunnitelma. Lapsi ei voi aloittaa varhaiskasvatuksessa ennen kuin hänelle on laadittu henkilökohtainen lääkehoitosuunnitelma.

Lapsen lääkehoidon toteuttamisesta vastaava varhaiskasvatuksen henkilöstö käy tarvittavat lääkkeenantoon oikeuttavat koulutukset ja antaa näytöt osaamisestaan. Hyvinvointialueen alueellinen vastuulääkäri allekirjoittaa lääkeluvat.

Lapsen huoltajat toimittavat lapsen varhaiskasvatus päivän aikana tarvitsemat lääkkeet varhaiskasvatusryhmään ja tiedottavat mahdollisista lääkitykseen tehtävistä muutoksista.

Lapsen lääkehoitoa toteutetaan lapsen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti. Lääkkeen anto ja muut lääkehoitoon liittyvät asiat dokumentoidaan lapsen lääkehoidon seurantalomakkeelle.

Lapsen henkilökohtainen lääkehoitosuunnitelma

- Pitkäaikaissairaiden lasten hoidon koordinointi-, ohjaus- ja seurantavastuu on terveydenhuollolla
- Lapsen lääkintä sinä aikana, kun hän osallistuu varhaiskasvatukseen, perustuu huoltajan ja lääkehoitoa antavan työntekijän sekä varhaiskasvatusyksikön johdon väliseen sopimukseen
- yhteistyössä huoltajien, varhaiskasvatuksen henkilöstön ja lapsen hoidosta vastaavan lääkärin (tai lääkärin valtuuttaman muun terveydenhuollon ammattihenkilön) kanssa
- Osa lapsen varhaiskasvatussuunnitelmaa
- **Huoltajan vastuulla** on ilmoittaa mahdollisista muutoksista lääkeshoidossa → suunnitelman päivitys
- Työyksikkökohtaisesti (kuntakohtaisesti) kuvataan suunnitelmien säilytys

Kunnan oma logo
(poista tekstiruutu)

Kunnan oma logo
(poista tekstiruutu)

SOPIMUS/SUUNNITELMA ANNETTAVASTA LÄÄKEHOIDOSTA

Lapsi	Lapsen nimi		Henkilötunnus
	Huoltaja (nimi, puhelinnumero)		
	Huoltaja (nimi, puhelinnumero)		
Päiväkoti/Esikoulu /Koulu	Yksikkö	Osasto	
	Toiminnasta vastaava esihenkilö (esim..Palveluesimies, Rehtori)		
	Henkilökunta, joka osallistuu lääkehoidon toteuttamiseen		

Lääkityksen syy (sairaus, diagnoosi)	
Lääkkeen nimi	
Annostelu ja antotapa*	
Mahdolliset muut lääkehoidon toteuttamiseen liittyvät toimenpiteet (esim. verensokerin mittaaminen)	
Lääkehoidon seuranta ja muut terveyden huollon antamat ohjeet (esim. milloin yhteys terveydenhuoltoon)	
Missä lääkettä säilytetään	
Menettelytapa poikkeustilanteissa, retkillä	
Toiminta lääkityspoikkeaman sattuessa:	
Toiminta hätätilanteessa:	
Muuta huomioitavaa	
Tilanteet, joissa huoltajiin otetaan aina yhteyttä	
Terveydenhoitajan tai lasta hoitavan tahon nimi ja puhelinnumero	

SOPIMUS/SUUNNITELMA ANNETTAVASTA LÄÄKEHOIDOSTA

Seuraavilla henkilöillä on lupa antaa lapselle, jota sopimus koskee, sopimukseen kirjattuja lääkevalmisteita. Henkilöillä on oltava voimassa oleva lääkärin allekirjoittama antoreittikohtainen lupa ja lisäksi heille on annettu lapsi ja lääkekohtainen perehdytys.

Lapsen lääkehoitoon perehdytetty henkilö	
Varahenkilö(t)	
Sopimuspäivämäärä	

ALLEKIRJOITUS JA NIMENSELVENNYS

Huoltaja	Huoltaja
Toiminnasta vastaava esihenkilö (esim..Palveluesimies, Rehtori)	Tiimivastaava (esim. varhaiskasvatuksen opettaja, opettaja)
Lääkehoitoon perehdytetty henkilö, nimenselvennös	Varahenkilö, nimenselvennös
Varahenkilö, nimenselvennös	Varahenkilö, nimenselvennös

Suunnitelma tarkistetaan	
--------------------------	--

* Annostelu lääkereseptin mukaan.

Lääkehoidon toteuttaminen, vaatimustaso ja huomiointi resursoinnissa

- Lapselle ei anneta varhaiskasvatuspäivän aikana muita kuin välttämättömiä lääkkeitä.
- Varhaiskasvatuksessa toteutettava lääkehoito:
 - välitöntä hoitoa vaativat (esim. anafylaksia, insuliinishokki, kouristukset)
 - satunnaisia oireita lievittävät (esim. astman kohtauslääke)
 - pitkäaikaissairauden hoitotoimenpiteet (esim. astma, diabetes, epilepsia, vaikeat allergiat)
- Ensisijaisesti lääkkeen antaa terveydenhuollon ammattihenkilö, jonka koulutukseen kuuluu lääkehoito (esim. lähihoitaja).
 - Terveysalalle kouluttamaton työntekijä **ei ole velvoitettu** toteuttamaan lääkehoitoa.

Lääkehoidon toteuttaminen, vaatimustaso ja huomiointi resursoinnissa

- Lääkehoito tulee ottaa huomioon työyksikön resursoinnissa.
 - Mikäli ryhmässä on erityisen hoidon tai kasvatuksen tarpeessa olevia lapsia, tulee tämä huomioida henkilöstömitoituksessa, ellei lapsella ole avustajaa.
 - Esimerkiksi insuliinihoitoista diabetesta sairastava lapsi on tällainen erityistä hoitoa tarvitseva lapsi.
- Sijaisjärjestelyt

Lääkehoidon toteuttaminen

Vain lääkärin määrämä lääkehoito:

- ensiapulääkitys anafylaktisessa reaktiossa (pistos)
- ensiapulääkitys epileptikohtauksessa (annostelu suunlimakalvolle tai peräsuoleen)
- astmalapsen avaava lääke astmakohtauksessa tai ennakkoivasti esim. ennen liikuntaa (inhalaatio keuhkoihin)
- diabeetikolapsen insuliinipistokset ja ensiapulääkitys insuliinishokissa (pistokset)
- muut pitkäaikaissairaudet **lääkärin arvionmukaisesti** (pääasiallisesti suun kautta)
- Vuoropäiväkodissa voidaan lisäksi antaa lapsen pitkäaikaissairauden vaatimaa ylläpitolääkitystä tai kuuriluonteista lääkitystä (esim. antibioottihoito) tai äkillisesti sairastuneiden lasten kuume- ja särkylääkitys ennalta tehdyn suunnitelman ja sopimusten mukaisesti. Useita kertoja päivässä annosteltavien silmätippojen ja pitkäaikaisten ihosairauksien hoitoon tarkoitettujen perusvoiteiden osalta voidaan käyttää **organisaatiokohtaista harkintaa**

Kodin ja varhaiskasvatuksen yhteistyö

- Lapsen aloittaessa varhaiskasvatuksessa, annetaan huoltajille lääkehoidon toteuttamista koskeva info
- Tieto lääkehoidosta jo varhaiskasvatushakemukseen
- Lapsen lääkehoidon toteuttamista **ei voi aloittaa varhaiskasvatuksessa** ennen kuin hänelle on laadittu henkilökohtainen lääkehoitosuunnitelma ja henkilöstö on saanut perehdytyksen ja lisäkoulutuksen lapsen lääkehoidon toteuttamiseen.

Huoltajien vastuut

- osallistuvat lapsen lääkehoitosuunnitelman laatimiseen
- toimittaa henkilökunnalle kirjallinen dokumentti ajantasaisesta lääkehoidosta tai lääkehoidon muutoksista
- huolehtivat lapsen lääkkeiden ja muiden hoitotarvikkeiden toimittamisesta varhaiskasvatuksen yksikköön ja vanhentuneiden lääkkeiden palautuksesta apteekkiin
- tiedottaa terveydenhuollon henkilökuntaa siitä, että varhaiskasvatusyksikössä on tarve lääkehoidon ohjaukselle

Lääkehoidon toteuttaminen käytännössä - Hankkiminen

- hankinta huoltajan vastuulla
- Toimitus yksikköön alkuperäispakkauksessa ja mukana tulee olla apteekin ohjelippu, josta selviää lapsen nimi, annosteluohje
- Aina lapsikohtaisia
- Ei muita esim. yhteiskäyttöisiä lääkkeitä

Lääkehoidon toteuttaminen käytännössä - Säilyttäminen ja hävittäminen

- pakkausselosteen mukaisissa olosuhteissa, lukittavassa tilassa/kaapissa. **Lasten ulottumattomissa**
- pääsy vain lääkehoidon toteuttamiseen oikeutetulla henkilöstöllä
- väärinkäyttöön soveltuvat
- säilytyslämpötiloja tulee seurata ja seuranta tulee dokumentoida
- lämpötilapoikkeamiin tulee reagoida ja varmistaa lääkkeiden käyttökelpoisuus apteekista
- Jääkaapissa säilytettävät mahdollisimman keskellä (ei takaseinässä tai ovesta)

Lääkehoidon toteuttaminen käytännössä - Lääkkeen antaminen ja dokumentointi

- Varhaiskasvatusyksikön **lääkehoitoon koulutettu** henkilökunta antaa lääkkeet lapsen **kirjallisen lääkehoitosuunnitelman mukaisesti**.
- 5 OIKEIN: Oikea lapsi, oikea lääke, oikea annos, oikea ajankohta, oikea antoreitti
- Korkean riskin lääkkeillä kaksoistarkastus
- Kopiot lapsen lääkemääräyksistä liitetään osaksi lapsen lääkehoidon toteuttamisesta tehtyä suunnitelmaa
- Lääkehoidon toteutus dokumentoidaan
- Poikkeamat raportoidaan

Lääkehoitoon liittyvien riskien tunnistaminen ja niihin varautuminen

- Keskeiset riskit
 - Henkilöstön osaaminen
 - Riskilääkkeet
 - Antotilanteet
- Lapset lääkehoidon riskiryhmä
- Riskit tulee arvioida aina, kun esimerkiksi uusi lääkehoitoa lapsi saava aloittaa varhaiskasvatuksessa.
- Riskit päivitetään lääkehoitosuunnitelmaan ja käydään läpi henkilöstön kanssa.

Taulukko 1. Varhaiskasvatussyksikön keskeiset lääkehoitoon liittyvät riskit

Riski	Miten varaudutaan
Esimerkiksi: Lääkkeen antotilanteeseen liittyvät riskit	Esimerkiksi: Rauhoitetaan lääkkeenantotilanne ympäristön häiriötekijöiltä.
Lääkehoitosuunnitelma ei jalkaudu toimintaan ja henkilökunta ei tunne sen sisältöä	Varhaiskasvatuksen lääkehoidon prosessikuvaus laadittu. Prosessikuva nähtävillä kaikkiin työyksiköihin. Lääkehoitosuunnitelman läpikäynti henkilöstöpalaverissa aina, kun lääkehoitoa saava lapsi aloittaa varhaiskasvatussyksikössä. <i>Miten työyksikössä varaudutaan riskiin</i>
Henkilöstön koulutus lääkehoidon toteuttamiseen on puutteellista	Henkilöstön riittävä lääkehoidon osaaminen varmistetaan webkoulutuksella, perehdytyksellä ja lääkehoidon osaamisen varmistamisella. <i>Miten työyksikössä varaudutaan riskiin</i>
Henkilöstön äkilliset poissaolot ja sijaset	Pyritään perehdyttämään vakituisesta henkilöstöstä riittävä määrä lääkehoitoon, sijaiset eivät pääsääntöisesti toteuta pitkäaikaissairaiden lasten lääkehoitoa. Akuuttilääkkeet, kuten avaava astmalääke ja EpiPen perehdytetään myös sijaisille. <i>Miten työyksikössä varaudutaan riskiin</i>
Nopeasti tarvittava lääke (kuten EpiPen tai avaava astmalääke) ei löydy, tai ei ole esimerkiksi mukana retkellä tms.	Kaikki lapsen lääkkeet, jotka pitää olla mukana säilytetään esimerkiksi kannellisessa rasiassa tms, jossa on päällä lapsen nimi ja lääkkeiden voimassaoloaika. Säilytyspaikka perehdytetään kaikille työntekijöille <i>Miten työyksikössä varaudutaan riskiin</i>
<i>Työyksikössä havaittu riski, poista ylimääräiset rivit</i>	<i>Miten työyksikössä varaudutaan riskiin</i>

Riskialttiit lääkkeet

- Kaikkien lääkkeiden käyttöön liittyy riskejä, mutta lääkitysturvallisuuden kannalta riskialttiita lääkkeitä ovat sellaiset lääkkeet, joiden annosteluun, käsittelyyn ja säilytykseen liittyy turvallisuuden kannalta erityisiä virheellisen käytön riskejä.
- Suuren riskin lääkkeiksi sanotaan lääkkeitä, joilla on suurentunut riski aiheuttaa potilaalle merkittävää haittaa lääkityspoikkeaman tapahtuessa

Korkean riskin lääkkeet

Taulukko 2. Varhaiskasvatuksen korkean riskin lääkkeitä ja niihin liittyviä riskejä

Riski tai lääkkeen turvallisessa käytössä huomioitava muu tekijä	Esimerkki lääkkeitä
Yliannostelu tai annostelu väärälle henkilölle voi johtaa kuolemaan	Insuliinit
Lääkkeen unohdus voi johtaa vakavaan haittaan	Insuliinit, elinsiirronjälkeiset hyljinnänestolääkkeet, epilepsia lääkkeet
Haitallisia myös antajalle, jos työturvallisuutta ja suojavälineitä ei huomioida	Elinsiirronjälkeiset hyljinnänestolääkkeet
Lääkkeen annon viivästyminen voi johtaa vakavaan haittaan	Adrenaliini-injektiot (EpiPen, Jext), avaavat astmalääkkeet (Ventoline)
Väärinkäyttöriski	ADHD lääkkeet
Annostelu laitteen väärä käyttö voi johtaa lääkehoidon epäonnistumiseen	Adrenaliini-injektiot (EpiPen, Jext), avaavat astmalääkkeet (Ventoline)

Apua riskilääkkeiden tunnistamiseen

- Fimea: Kansallinen riskilääkeluokitus
- Fimea: Kansallisen riskilääkeluokituksen lääkekortit
- Korkean riskin itsehoitolääkkeet
- Pohjanmaan hyvinvointialueen lääkehoitosuunnitelma: 4.2 Riskialttiit lääkkeet

Vaativa lääkehoito

- Varhaiskasvatuksessa vaativaksi lääkehoidoksi katsotaan insuliinihoito, enteraalisen ravitsemusletkun kautta annettava lääkehoito sekä PKV- ja N-lääkehoito.
- Vaatii lapsikohtaisen perehdytyksen, lääkehoitokoulutuksen suorittamisen ja osaamisen varmistamisen näytöin → Lääkärin allekirjoittama lupa toteuttaa lääkehoitoa
- Kunkin lääkehoidon osalta käytänteitä on kuvattu tarkemmin lääkehoitosuunnitelmassa → tarvittaessa voidaan konsultoida hoitavaa tahoa tarkemman ohjeistuksen saamiseksi

PKV-lääkkeet

- Käytössä huomioitava väärinkäytön riski
- Säilytys kahden lukon takana
- Tarvittaessa lääkkeenantolomaketta voidaan käyttää kulutusseurantaan

Ensiapulääkkeet

- Ensiapulääkkeiden osalta on tärkeää, että **koko henkilöstö, myös sijaiset** ovat tietoisia missä lääkkeet ovat, kuka lapsista saattaa ensiapulääkettä tarvita ja että niitä pidetään mukana myös esimerkiksi retkillä
→ suurin riski että lääkehoito jää toteuttamatta
- **antaminen ei edellytä lääkelupaa tai näyttöjä → jokaisen aikuisen VELVOLLISUUS auttaa hätätilanteessa**
- **Tärkeitä numeroita:** Sairaanhoidon neuvonta 116 117, Hätänumero 112 ja Myrkytystietokeskus 0800 147 111

Ensiapulääkkeet

- Adrenaliini-injektori (esim. EpiPen® ja Jext®) on tarkoitettu maallikkokäyttöön → vaikean allergisen reaktion hoito
- midatsolaamiliuos (Buccolam®) tai diatsepaamiperäruiske (Stesolid®) → epileptisen kohtauksen ensiapu
- Ventoline® tms. avaava astmalääke
- Glucagen (s.c/i.m) sekä Baqsimi (nenäsumute) → insuliinisokki

Lääkehoidon vaaratapahtumissa toimiminen ja haittavaikutuksista ilmoittaminen

- Tarkoituksena oppia poikkeamista
- Työyksikössä tulee miettiä ennalta, kuinka mahdollisissa lääkehoidon vaaratilanteissa toimitaan (kuvataan lääkehoitosuunnitelmassa/lapsen henkilökohtaisessa lääkehoitosuunnitelmassa)
- Tarkoitus ei ole syytellä vaan oppia ja selvittää mahdolliset kehittämistarpeet
- Vaaratapahtumat käydään yksiköissä läpi ja mietitään kehittämistarpeet
- Haittavaikutusepäilyt tiedotetaan vanhemmille

Henkilöstön ja sidosryhmien lääkehoidon vastuut, velvollisuudet ja työnjako

STM 2021

- Lääkehoitoa toteutetaan myös muualla kuin sosiaali- ja terveydenhuollon yksiköissä. **Pääperiaatteena on, että toteutetaan lääkehoitoa missä ympäristössä tahansa, tulee sen perustua riittävän yksityiskohtaisesti laadittuun toiminta- tai työyksikkökohtaiseen lääkehoitosuunnitelmaan, johon kaikkien lääkehoitoa toteuttavien tulee perehtyä**
- Mahdollisuuksien mukaan lääkehoitoa toteuttavat siihen koulutetut sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilöt, myös sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolella.
- **Myös sosiaali- ja terveydenhuollon ulkopuolisissa yksiköissä työnantaja vastaa siitä, että lääkehoitoprosessi on turvallinen ja lääkehoitoa toteuttavilla työntekijöillä on siihen riittävä koulutus ja osaaminen.**

Varhaiskasvatuksessa

- **Kunnan varhaiskasvatuksen johdolla** on velvollisuus huolehtia siitä, että varhaiskasvatukseen laaditaan lääkehoitosuunnitelma yhteistyössä terveydenhuollon viranomaisten kanssa
- Lääkehoitosuunnitelma koskee kaikkia varhaiskasvatuksen toimintamuotoja kunnan omissa palveluissa sekä yksityisessä varhaiskasvatuksessa, ja se **liitetään osaksi paikallista varhaiskasvatussuunnitelmaa**
- **Kunnan, kuntayhtymän tai sairaanhoitopiirin terveydenhuollon johdolla** on vastuu muun muassa siitä, että terveydenhuollossa sovitaan perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon työnjaosta ja vastuista varhaiskasvatuksen henkilöstön lääkehoitoon perehdytykseen, koulutukseen, osaamisen varmistamiseen ja lääkelupiin liittyen. Kunnan terveydenhuollon johto osallistuu varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelman laadintaan ja liittää sen osaksi terveydenhuollon lääkehoitosuunnitelmaa (kunta/ kuntayhtymä/ sairaanhoitopiiri)

Hyvinvointialue

- Pohjanmaan hyvinvointialueen asiantuntijoilla on velvollisuus tukea varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelmien laatimista. Päävastuu varhaiskasvatuksen lääkehoitosuunnitelma työn tukemisessa on lasten, nuorten ja perhepalvelujen sektorijohdolla, paikallisesta toiminnasta ja lääkehoitosuunnitelmien ja lääkelupien hyväksymisestä vastaava lääkäri, neuvolatoimijoilla sekä lääkitysturvallisuus koordinaattorilla. Vastuu lapsen lääkehoidon seurannasta on hoitavalla yksiköllä. Vastuu lääkehoidon koulutuksen tarjoamisesta ja työnjaon sopimisesta erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhuollon välillä on hyvinvointialueella.

6.5 Päiväkodin johtaja / päiväkodin esihenkilö / varhaiskasvatuksen esihenkilö

- Vastaa toimintayksikön lääkehoitosuunnitelmasta, asian mukaisesta lääkkeiden säilytyksen järjestämisestä ja että yksikössä tehdään lapsikohtaiset lääkehoitosuunnitelmat. Koordinoi yhdessä lääkehoidon yhteyshenkilön kanssa yksikön henkilökunnan osallistumisesta lääkehoidon koulutuksiin ja perehdytyksiin. Huolehtii siitä, että koko yksikön henkilökunnalla on tiedossa ensiaputilanteiden (esim. anafylaksia, kouristukset) hoitoon tarkoitettujen lääkkeiden säilytys, annostelu ja käytön osaaminen. Huolehtii, että yksikössä on ensiapukoulutuksen saaneita työntekijöitä.
- Kun ryhmään tulee lyhyt aikainen sijainen, jolla ei ole lääkehoitolupia, on esimiehen vastuulla järjestää työvuorot niin että paikalla on aina joku, jolla on oikeus lääkittää lasta.

Lääkevastaava

- Työyksikköön nimetään lääkevastaava, jonka vastuulla on esimerkiksi olosuhdeseurannan koordinointi, seurata lapsen lääkkeiden käyttökelpoisuutta ja pitää yhteyttä huoltajiin lapsen lääkehoitoon liittyvistä asioista (esim. pyytää uusi lääke vanhentuneen tilalle).

Hyvinvointia läpi elämän.

Jenni Isotalo | jenni.isotalo@ovph.fi | 040 632 5851

Österbottens välfärdsområde
Pohjanmaan hyvinvointialue